

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

IX. volebné obdobie**2 6****Návrh**

**na vydanie zákona Slovenskej národnej rady
o vyhlásení štátneho sviatku Slovenskej republiky**

Materiál obsahuje:

1. Návrh zákona SNR o vyhlásení 29. augusta za štátny sviatok SR
(doručený 13. 8. 1990)
2. Návrh zákona SNR o vyhlásení 1. novembra za štátny sviatok SR "Pamiatka obetiam politického násillia"
(doručený 17. 8. 1990)
3. Návrh zákona SNR o vyhlásení 19. septembra za štátny sviatok SR "Deň boja za slobodu a demokraciu"
(doručený 20. 8. 1990)

Bratislava, august 1990

Na základe čl. 111 ods. 1 Ústavného zákona o československej federácii v znení zákona č.125/1970 Zb. a § 58 zákona SNR číslo 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku SNR v znení zákona č.133/1990 Zb. predkladá skupina poslancov v zložení: Anton Hrnko, Peter Brňák, Vladimír Miškovský

N á v r h

zákona SNR o vyhlásení 19. septembra za štátny sviatok Slovenskej republiky ako

"Dňa boja za slobodu a demokraciu"

Vedomá si toho, že moderné dejiny slovenského národa za posledných 150 rokov sú dejinami boja za národnú a štátnu emancipáciu, za ideály slobody a demokracie pre všetky národy a skupiny obyvateľstva; že na začiatku tohto boja bolo ozbrojené vystúpenie slovenských dobrovoľníkov, ktoré začalo dňa 19. septembra 1848; že v tento deň vstúpil slovenský národ po prvýkrát v moderných dejinách ako samostatný subjekt s vlastnou vôľou a bola založená prvá Slovenská národná rada a verná odkazu štúrovcov, hlásiac sa k všetkým nasledujúcim vystúpeniam slovenského národa v boji za slobodu a demokraciu, ktoré nadväzujú na štúrovský program a ktoré by bez tohto prvého vystúpenia neboli možné sa uznáša

Slovenská národná rada

na tomto zákone:

§ 1

19. september je ako Deň boja za slobodu a demokraciu štátnym sviatkom Slovenskej republiky.

§ 2

19. september ako štátny sviatok Slovenskej republiky je dňom pracovného pokoja.

§ 3

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Dôvodová správa

Systém štátnych sviatkov je zavedený vo všetkých štátoch a slúži na pestovanie sebavedomia občanov a na vytváranie pocitu ich jednoty bez rozdielu politickej, svetonázorovej alebo inej orientácie. Väčšina štátov vyhlasuje za svoj štátny sviatok obyčajne deň, v ktorom daný štát vznikol (viď napr. ČSFR), alebo v ktorom sa udiala udalosť, zásadným spôsobom ovplyvňujúca v pozitívnom smere ďalší vývin toho-ktorého národa (napr. 14. júl u Francúzov). Pre slovenský národ je takýmto dňom 19. september, kedy roku 1848 vstúpil pod vedením štúrovcov do ozbrojeného zápasu za národnú slobodu, demokraciu a ľudské práva. V tento deň vznikla aj prvá Slovenská národná rada, teda orgán, ktorý aj dnes plní funkciu reprezentanta slovenského národa. Táto udalosť bola zároveň prvým vstupom Slovákov do moderných dejín ako samostatného subjektu. Od vystúpenia štúrovcov v pohnutých septembrových dňoch roku 1848 sa odvíjajú všetky následné zápasy slovenského národa za národnú a štátnu emancipáciu i všetky revolučné vystúpenia proti neslobode a tyranii vrátane nežnej revolúcie, ktorá na Slovensku začala 16. októbra 1989. Sme presvedčení, že bez prvotného impulzu z rokov 1848-1849 by žiaden následný boj Slovákov za ideály demokracie a humanity nebol možný. Verní tradíciám zápasu predchádzajúcich generácií za slobodu a demokraciu a vedomí si toho, že tento deň bude spájať všetkých príslušníkov slovenského národa i ostatných občanov SR, bude v nich podporovať národnú hrdosť a upevňovať historické vedomie, vedomie kontinuity minulosti, súčasnosti a budúcnosti, navrhujeme 19. september za štátny sviatok Slovenskej republiky.

19. Peter
A. Hruš

Dodatok k návrhu skupiny poslancov na 1. november ako štátny sviatok Slovenskej republiky.

V návrhu prosíme pozmeniť názov sviatku z: "Pamiatka obetiam politického násillia" na

Deň zmierenia

Pamiatke obetiam politického násillia

Zdôvodnenie:

Ideovým zmyslom tohoto sviatku je: po všetkých politických-národnostných, národných, náboženských, rasových a sociálnych násilliach tohto storočia, hľadať cestu k zmiereniu.

Pôvodný názov však nevylučuje, že práve tento deň by sa mohol stať príležitosťou k antagonizmom, nedobre mysleným polemikám a pod.

Nový názov pozitívne vymedzuje zmysel tohto sviatku a vylučuje takéto zneužitie.

Dôvodová správa, ako bola priložená k pôvodnému návrhu, platí nezmenene.

Peter Tatár, František Mikloško, Ivan Čarnogurský, Ol'ga Keltošová, Ivan Brndiar, Dušan Dobrovodský, Rezső Szabó, Gábor Agárdy, László Nagy.

1433
90

Na základe čl. 111 odst. 1 Ústavného zákona o československej federácii v znení zákona č. 125/1970 Zb. a § 58 zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku SNR v znení zákona č. 133/1990 Zb. predkladá skupina poslancov SNR v zložení: Dr. Peter Tatár, RNDr. František Mikloško, Ing. Ivan Čarnogurský, Dušan Dobrovodský, Oľga Keltošová, Ing. Ivan Brndiar, Dr. Rezső Szabó, Ing. Gábor Agárdy, PhDr. László Nagy:

N á v r h

zákona SNR o vyhlásení 1. novembra za štátny sviatok SR ako "Pamiatka obetiam politického násillia".

Vedomá si toho, že dejiny občanov Slovenska sú v 20. storočí dejinami aj násillia a jeho obetí,

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

1. november /ako predvečer Pamiatky zosnulých/ je ako deň Pamiatky obetiam politického násillia štátnym sviatkom Slovenskej republiky.

§ 2

1. november je rovnako ako štátne sviatky ČSFR dňom pracovného pokoja.

§ 3

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Dôvodová správa

k návrhu zákona SNR o vyhlásení 1. novembra ako Pamiatky obetiam politického násillia za štátny sviatok Slovenskej republiky

Dejiny Slovenska 20. storočia sú lemované obeťami politického násillia - národnostného, národného, sociálneho, občianskeho, rasového, náboženského.

Novembrová revolúcia si nesie vo svojom erbe práve moment odporu proti násilliu. V tom bolo a ostáva aj slovenské špecifikum novembrového zlomu.

Spočíva v presvedčení o neprípustnosti násillia ako formy potláčania ľudských slobôd.

Spočíva však aj v presvedčení, že to, čo spája ľudí tejto krajiny, je spoločná skúsenosť obetí najrozličnejších foriem politického násillia.

Spočíva však aj v spoločnom poznaní, že jedinou formou udržujúcou integritu dejín Slovenska, Slovákov a všetkých národnostných menšín je potreba zmierenia.

Zmierenia ako predpokladu vstupu Slovenska do tretieho tisícročia ako demokratickej krajiny vzájomného spolužitia, založeného na vzájomnej dôvere, dodržiavaní ľudských práv a demokratickej zákonnosti.

Deň 1. november bol zvolený ako predvečer Dňa zosnulých, ako deň zamyslenia a rozjímania, ako deň venovaný nevinným obetiam, ako deň pripamätávajúci sa živým ako výstraha, ale aj ako možnosť vzájomného porozumenia a odpustenia.

Na základe čl. 111 odst. 1 Ústavného zákona o česko-slovenskej federácii v znení zák. č. 125/1970 Zb. a § 58 zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku SNR v znení zák. č. 133/1990 Zb. predkladá skupina poslancov SNR v zložení: Peter Weiss, Eduard Bárány, Jozef Trepáč nasledovný

N á v r h

zákona SNR o vyhlásení 29. augusta za štátny sviatok SR

Vedomá si významu Slovenského národného povstania, v ktorom slovenský národ povstal do boja proti fašizmu a jeho domácim pomáhačom a nehľadiac na obete prejavil túžbu žiť slobodne,

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

29. august, výročie začatia Slovenského národného povstania, je štátnym sviatkom Slovenskej republiky.

§ 2

29. august je, rovnako ako štátne sviatky ČSFR, dňom pracovného pokoja.

§ 3

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

D ô v o d o v á s p r á v a

k návrhu zákona SNR o vyhlásení 29. augusta za štátny sviatok Slovenskej republiky

Do vedomia národov a štátov sa zaznamenávajú udalosti, ktoré mimoriadnym spôsobom ovplyvnili ich históriu, myslenie a činy celých generácií. K takýmto udalostiam nesporne patrí aj Slovenské národné povstanie - jedno z najmasovejších antifašistických ozbrojených vystúpení v Európe za druhej svetovej vojny.

Dňa 29. augusta 1944 povstal slovenský ľud proti totalitnému režimu, za jeho zvrhnutie a vytvorenie nového Česko-Slovenska. Hlavným programovým cieľom povstania bolo zbaviť sa chýb a omylov predmníchovskej štátnosti i fašistického útlaku v rokoch slovenského štátu, pomôcť urýchliť porážku nacistického Nemecka a jeho spojencov, položiť základy politicky, ekonomicky, sociálne i duchovne spravodlivejšej českej a slovenskej spoločnosti, budovať novú republiku ako pluralitný demokratický štát, v ktorom dva rovnoprávne národy - Česi a Slováci - nájdu slobodný domov, základňu ďalšieho rozvoja. Významnou súčasťou programu, ktorý sa prebojoval v Slovenskom národnom povstaní, bola aj nová zahraničnopolitická orientácia Česko-Slovenska na spojenectvo so štátmi a národmi veľkej protifašistickej koalície, najmä so ZSSR, Francúzskom, USA a Veľkou Britániou.

Slovenské národné povstanie vstúpilo do našich dejín ako dôležitý historický medzník. Stalo sa začiatkom nového života Slovákov a na Slovensku žijúcich národností. Výrazne poznamenalo budovanie politického systému povojnového Československa. Stalo sa zdrojom nového historického povedomia ľudu, ktorý so zbraňou v ruke prispel k svojmu oslobodeniu a nečakal, až bude oslobodený.

Na týchto dejinných faktoroch nemôžu nič zmeniť ani deformácie hodnotenia Slovenského národného povstania v päťdesiatych alebo nasledujúcich rokoch, ani falzifikácie a glorifikácia jeho odkazu. Povstanie, očistené od všetkých pokusov znehodnotiť jeho miesto a význam v moderných dejinách Česko-Slovenska, ostáva ničím nezastupiteľným faktorom pokrokových tradícií. Preto sa k nemu všetky rozhodujúce zložky národa hrdo hlásia ako k organickej súčasťi spoločenského vedomia.

Slovenská národná rada v záujme dôstojného uctenia Slovenského národného povstania už svojím nariadením č. 73/1945 Zb. z 3. júla 1945 vyhlásila 29. august za slovenský národný sviatok. Platnosť tohto nariadenia bola však zákonom č. 93/1951 Zb. zrušená a deň vypuknutia SNP sa stal len významným dňom Československej republiky. Iniciatívny počin Slovenskej národnej rady z apríla 1969 vyhlásiť 29. august opäť za štátny sviatok sa nenaplnil.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ako aj z nového prístupu českej politickej reprezentácie k národným tradíciám, ako sa to prejavilo i vyhlásením 6. júla za štátny sviatok ČR, je plne odôvodnený návrh prijať zákon SNR o vyhlásení 29. augusta za štátny sviatok Slovenskej republiky.

Predpokladané náklady: ako pri dňoch pracovného pokoja.

52)

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

IX. volebné obdobie

26

Návrh

Predsedníctva Slovenskej národnej rady

na vydanie

zákona Slovenskej národnej rady

o vyhlásení 1. novembra 1990 za Deň zmierenia (Pamiatke obetiam politického násillia)

Bratislava, august 1990

Návrh

26

**Zákon
SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY**

z

1990

**o vyhlásení 1. novembra 1990
za Deň zmierenia (Pamiatke obe-
tiam politického násillia)**

Slovenská národná rada vedomá si snahy slovenského národa nepripustiť viac politické násillie, zabrániť jeho novým obetiam a dobrej vôle občanov Slovenskej republiky založiť našu budúcnosť na medziľudskom porozumení, demokratických princípoch a vzájomnej úcte občanov uzniesla sa na tomto zákone:

§ 1

Prvý november 1990 sa vyhlasuje za Deň zmierenia (Pamiatke obetiam politického násillia).

§ 2

Prvý november 1990 v Slovenskej republike je dňom pracovného pokoja.

§ 3

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Dôvodová správa

Predsedníctvo SNR dňa 27. augusta 1990 jednomyseľne prijalo návrh na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o vyhlásení Dňa zmierenia (pamiatke obetiam politického násillia) ako deň pracovného pokoja v Slovenskej republike.

V súčasnom období sa považuje za najvhodnejšie nevyzdvihovať na úroveň štátneho sviatku žiadnu z udalostí slovenských dejín, ktoré sú zásluhou národného útlaku a totality režimov poznačené skresľovaním, zamlčováním a tabuizovaním.

Slovenská národná rada a jej orgány vyvíjajú úsilie, aby v čo najkratšom čase došlo k "rehabilitácii" a objektívnemu zhodnoteniu národných dejinných udalostí, osobností a ich významu z hľadiska výberu štátneho sviatku Slovenskej republiky.

Vzhľadom na súčasnú politickú situáciu v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike i v zahraničí pokladá Slovenská národná rada za svoje poslanie napomáhať realizácii myšlienky hľadania cesty k sebe a nie od seba, pre všetkých občanov Slovenskej republiky v duchu najhumánnejších myšlienok ľudstva.

Novembrová revolúcia si nesie vo svojom erbe moment odporu proti násiliu. V tom bolo a ostáva aj slovenské špecifikum novembrového zlomu. Spočíva v presvedčení o neprípustnosti násillia ako formy potláčania ľudských slobôd. Spočíva však aj v presvedčení, že to, čo spája ľudí tejto krajiny, je spoločná skúsenosť obetí najrozličnejších foriem politického násillia. Spočíva však aj v spoločnom poznaní, že jedinou formou udržiavajúcou integritu dejín Slovenska, Slovákov a všetkých národnostných menšín je potreba zmierenia. Zmierenia ako predpokladu vstupu Slovenska do tretieho tisícročia ako demokratickej krajiny vzájomného spoluzitia, založeného na vzájomnej dôvere, dodržiavaní ľudských práv a demokratickej zákonnosti.

Deň 1. november 1990 sa navrhuje za deň pracovného pokoja v predvečer Pamiatky zosnulých, ako deň zamyslenia a rozjímania, ako deň venovaný nevinným obetiam, ako deň pripamätujúci sa živým ako výstraha, ale aj ako možnosť vzájomného porozumenia a odpustenia.

Napriek tomu, že pôjde o netradičný deň pracovného pokoja z hľadiska jeho jednorazovosti, môže sa jeho význam stať pre Slovenskú republiku dejinný.

Ideovým zmyslom tohto dňa je, aby po všetkých politických, národných, národnostných, náboženských, rasových a sociálnych násiliach tohto storočia, ale i predchádzajúcich, sa vylúčilo uplatňovanie kolektívnej zodpovednosti a hľadala sa cesta k zmiereniu.